

PEDAGOG

RESPUBLIKA ILMU JURNAL

The journal "Pedagog" covers the sphere of spiritual and educational thinking of a person, the socio-political life of a person, institutions of civil society, global problems, problems of education, new technologies produced today, reforming the education system and publishes scientific articles on open scientific popular analysis.

The journal is intended for students, masters, professional scientists and researchers, university professors. The publication publishes articles of a problematic and scientific-practical nature.

Volume 7, Issue 4

Exact
Natural
Medical
Technical
Economics
Philological
Pedagogical
Social sciences
and humanities

«BEST PUBLICATION»

Ilmiy-tadqiqotlar markazi ©

“PEDAGOG”

RESPUBLIKA ILMIY JURNALI

MATERIALLARI TO‘PLAMI

15-APREL, 2024-YIL

7-TOM 4-SON

O‘ZBEKISTON

2024

Ushbu to‘plamda “Pedagog” respublika ilmiy jurnaliga kelib tushgan maqolalar o‘rin olgan. Mazkur jurnalda zamonaviy ta’lim tizimini rivojlantirish jarayonida innovatsion ta’lim texnologiyalarini joriy etish va loyihalashtirish, integratsion ta’limni rivojlantirishda yo‘nalishlar bo‘yicha kreativ g‘oyalar, takliflar va yechimlarni amalga oshirish maqsad qilib olingan. Mazkur jurnal materiallaridan OTM professor-o‘qituvchilari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari va umumta’lim maktab o‘qituvchilari, mustaqil tadqiqotchilar, magistrantlar, ilmiy xodimlar, iqtidorli talabalar hamda shu sohada ilmiy ish olib borayotgan tadqiqotchilar foydalaishlari mumkin.

Eslatma! Jurnal materiallari to‘plamiga kiritilgan maqolalardagi raqamlar, ma’lumotlar haqqoniyligiga va keltirilgan iqtiboslar to‘g‘riligiga mualliflar shaxsan javobgardirlar.

Bosh muharrir:

Maqsudov Ulug'bek Qurbonovich

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Mas'ul muharrir:

Yusufjonov Quyoshbek Komiljon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti

Texnik xodim:

Sultonov Sardorbek No'monjon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti

TAHRIR KENGASHI A'ZOLARI

Tuychiyeva Inoyat Ibragimovna

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Shamsiyeva Maxfuzaxon Xuja qizi

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sabirova Gulnoza Sadikovna

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Saidov Ixtiyor Muzropovich

Farg'ona davlat universiteti harbiy ta'lim fakulteti boshlig'i

Mamatova Nodira Muxtarovna

Tibbiyot fanlari Doktori (Ds)

Rasulova Vasila Batirovna

Toshkent farmatsevtika instituti, Biologiya fanlari nomzodi, dotsent

Nikadambayeva Hilola Batirovna

Uzbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti,

Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent

Pirimov Akram Pirimovich

Navoiy davlat pedagogika instituti, dotsent

Shodiyev Furqat Davranovich

Navoiy davlat pedagogika instituti, Texnika fanlari

nomzodi, Dotsent

Qurbonova Muqaddas Omonovna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Baltayeva Ikbal Tadjibayevna

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti. O'zbek tili va adabiyoti kafedrası dotsenti, filologiya fanlari nomzodi.

Sayfullayeva Ra'noxon Raupovna

O'zbekiston milliy universiteti. Filologiya fanlari doktori, professor.

Popova Tatyana Igorevna

SanktPeterburg davlat universiteti. Rossiya. Doctor filologicheskix nauk, professor.

Berdaliev Abduvali

Tojikiston. Xo`jand davlat universiteti. Filologiya fanlari doktori.

Manzuraxon Ernazarova

Navoi davlat pedagogika instituti. Filologiya fanlari doktori, professor.

Uluqov Nosirlon Muxammadalievich

Namangan davlat universiteti. Filologiya fanlari doktori.

Jumanazarova Guljahon

Filologiya fanlari doktori. Jizzax davlat universiteti.

A.A.Qosimov

Farg`ona davlat universiteti. Filologiya fanlari doktori, professor.

Jo`rayev Habibullo Abdusalomovich

Filologiya fanlari doktori. Farg`ona davlat universiteti.

Fayzimatov Shuxratjon No`monovich

Farg`ona politexnika instituti. Texnika fanlari doktori.

Hoshimov G`anijon Mirzaaxmadovich

Andijon davlat universiteti. Filologiya fanlari doktori.

Hulkar Hamroyeva

Filologiya fanlari nomzodi, dotsent. O`zbekiston respublikasi yozuvchilar uyushmasi a`zosi, jurnalist.

O`rinboyev No`monjon O`rmonovich

falsafa fanlari nomzodi, dotsent. XTXMOIO`

Qurbonova Muqaddas Omonovna

Filologiya fanlari bo`yicha falsafa doktori. Farg`ona davlat universiteti.

Qunduzxon Atabayevna

Filologiya fanlari doktori, professor. O`zbekiston. Jahon tillari universiteti.

Hojaliyev Ismoiljon Tojiboyevich

Farg`ona davlat universiteti filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

Erofeeva Inna Nikolaevna

Kandidat pedagogicheskix nauk, dotsent. Sankt Peterburg davlat universiteti. Rossiya.

Toshtemirova Zamira Sotvoldiyevna

pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Farg`ona davlat universiteti.

G.O.Abdugafurovich

Filologiya fanlari nomzodi. Farg`ona davlat universiteti.

Xudayarov Oybek Odilovich

Toshkent Davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti

Muxitdinova Muniraxon

Pedagogika fanlari fanlari doktori, (PhD)

Rabbonayeva Dildora Tolipovna

Samarqand viloyati Pedagogika markazi katta o`qituvchisi. Xalq ta'limi a'lochisi, Xalq ta'limi fidoyisi ko'krak nishonlari sohibasi.

60.	Dildora Tursunkhujaeva <i>INTEGRATING ENGLISH LANGUAGE WITH ART, MUSIC AND ALPHABET, READING LESSON</i>	341
61.	Rukhsora Tursunboyeva <i>FOREIGN LANGUAGE TEACHING METHODS TO HELP CHILDREN MASTER A FOREIGN LANGUAGE</i>	345
62.	Sevinch Usmonaliyeva <i>BASIC TECHNOLOGIES OF DEVELOPING LISTENING SKILLS OF YOUNG LEARNERS</i>	349
63.	Maftuna Omonova, Shakhlohon Sherqulova <i>THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES</i>	354
64.	Jamilakhon Khaydaraliyeva <i>THE METHODS THAT REQUIRE GAMES TO IMPROVE STUDENTS LEARNING PROCESS IN TEACHING PHRASAL VERBS</i>	358
65.	Рустамов Эркин Тохирович <i>ТИПИЧНЫЕ ОШИБКИ, ДОПУСКАЕМЫЕ УЧАЩИМИСЯ ПРИ ВЫПОЛНЕНИИ ЧЕРТЕЖЕЙ ПО ДИСЦИПЛИНЕ ИНЖЕНЕРНАЯ ГРАФИКА.</i>	363
66.	Shaxnoza Narziyeva <i>O‘SPIRINLIK YOSHIDA EMPATIYANING NAMOYON BO‘LISHI VA UNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI</i>	369
67.	Ikromova Sitara Akbarovna <i>STAGES OF PSYCHOLOGICAL CONSULTATION</i>	377
68.	Ашуров Жасур Джураевич <i>ИНТЕГРАТИВНЫЙ ПОДХОД К ПРЕПОДАВАНИЮ ПРЕДМЕТА «ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАНИИ» В ВУЗАХ</i>	384
69.	Сафин Дамир Абдурахманович, Валиева Эльвина Рамил кизи <i>СКОРСТНО – СИЛОВАЯ ПОДГОТОВКА БОРЦОВ ВОЛЬНОГО СТИЛЯ</i>	394
70.	Quvvatov Behruz Ulug`bek o`g`li <i>ADOBE PHOTOSHOP CC DASTURIDA ISHLASH</i>	400
71.	Shakhnoza Sharofova, Tursunova Nigora <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION: PRESERVING OUR PLANET FOR FUTURE GENERATIONS</i>	407
72.	Adashaliyeva Mexribonu Mirzoxid qizi <i>YANGI O‘ZBEKISTONDA YOSHLARGA OID SIYOSATNI AMALGA OSHIRISHNING MUHIM MASALALARI</i>	412
73.	Yulduz Xudoyberdiyeva, Ikromjon Tursunov <i>BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARDA DIDAKTIK MAHORATNI RIVOJLATIRISH METODIKASI</i>	421
74.	Homidova Gulchiroy Jo‘raqul qizi, Mukhammedova X. E <i>SUSAN HILL ASARLARIDA BOLALAR OBRAZI</i>	428
75.	Jurayeva Dilafruz Jamurodovna <i>BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARINING TADQIQOT FAOLIYATINI TASHKIL ETISH YO‘LLARI</i>	432
76.	Muhiddinov Hamro Fayzullo o`gli. <i>SEMIZLIK ASR KASALLIGI</i>	436
77.	Abdisheripova Shaydo Baxtiyor qizi <i>KOMPETENTSIYAVIY YONDASHUV ASOSIDA O‘QUVCHILARNING KREATIV FIKRLASHINI RIVOJLANTIRISH (5-6-SINFLAR MISOLIDA)</i>	440
78.	Urunova Mashhura Allamurodovna Mavlonova Dilrabo Nizom qizi Abduvaliyeva Malika Kamoliddin qizi <i>SIL PATOLOGIYASI</i>	446
79.	Ergashova Umida Erkin Qizi <i>TALABALARNING KASBIY FAOLIYATIDA KREATIV FIKRLASHNING AHAMIYATI VA UNI DOLZARBLIGI</i>	453

PEDAGOGIKA UNIVERSITETIDA UZLUKSIZ PEDAGOGIK AMALIYOTIDA
PEDAGOGIC DIAGNOSTIKA

Gulmira Rifovna Tojiboeva

p.f.f.d. (PhD)

Chirchiq davlat pedagogika universiteti dotsenti v.b.

mirak5275@gmail.com

Shamsikamal Gayazovna Muhamedshina

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Boshlang'ich ta'lim fakulteti 5-kurs talabasi

Annotatsiya: *Maqolada pedagogik diagnostikaning uzluksiz pedagogik amaliyotidagi o'rni ochib beriladi. O'qituvchining ratsional, intuitiv, diagnostik vakolatlari belgilanadi. Maqolada pedagogik muammolarni hal qilishda pedagogik diagnostikaning o'rni haqida so'z boradi.*

Kalit so'zlar: *uzluksiz pedagogik amaliyoti, pedagogik diagnostika, diagnostik kompetentsiya, diagnostika vazifalari, haftalik o'quv mashg'ulotlari «4+2» tartibi, mustaqil faoliyat.*

Аннотация: *В статье раскрывается роль педагогической диагностики в непрерывной педагогической практике. Определяются рациональные, интуитивные и диагностические компетенции учителя. В статье говорится о роли педагогической диагностики в решении педагогических задач.*

Ключевые слова: *непрерывная педагогическая практика, педагогическая диагностика, диагностическая компетентность, диагностические задачи, график еженедельных учебных занятий «4+2», самостоятельная деятельность.*

Annotation: *The article reveals the role of pedagogical diagnostics in continuous teaching practice. The rational, intuitive and diagnostic competencies of the teacher are determined. The article talks about the role of pedagogical diagnostics in solving pedagogical problems.*

Key words: *continuous teaching practice, pedagogical diagnostics, diagnostic competence, diagnostic tasks, schedule of weekly training sessions “4+2”, independent activity.*

Pedagogika oliy o'quv yurtida uzluksiz o'qitish amaliyotining mohiyati va mazmuni olimlar tomonidan XXI-asr ilg'or g'oyalari orasida muhim o'rin egallagan uzluksiz ta'lim konsepsiyasi doirasida ko'rib chiqiladi. Uzluksiz ta'lim O'zbekistonda va xorijda keng tarqalgan bo'lib, odamlarning amaliy bilimlarini doimiy ravishda kengaytirishga undaydi. “Uzluksiz o'qitish amaliyoti” tushunchasi ko'p qirrali va ko'p omilli jarayon bo'lib, bo'lajak o'qituvchini tarbiyalash uning vaqti yoki yoshi bilan chegaralanmaganligini nazarda tutuvchi uzluksizlik prinsipiga asoslanadi. Boshqacha

aytganda, pedagogik amaliyotning uzluksizligi o'quvchining o'qituvchilik kasbiga tayyorlashning barcha ta'lim va tarbiya bosqichlarini ketma-ket bosib o'tishini, so'ngra o'qituvchilik mahorati asoslarini egallashini nazarda tutadi.

Bugungi kunda pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta'lim muassasalarida yuqori malakali professional kadrlar tayyorlashni yangi bosqichga ko'tarish pedagogika sohasida ta'lim, ilm-fan va amaliyot uyg'unligini ta'minlash bilan bevosita boglikdir. Ushbu maksadga erishishda pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta'lim muassasalari kunduzgi ta'lim shaklida tahsil olayotgan 2 — 4-bosqich talabalari uchun haftalik o'quv mashg'ulotlari «4+2» tartibida, shu jumladan darslarning 4 kuni oliy ta'lim muassasasida, 2 kuni maktabgacha va umumiy o'rta ta'lim muassasalarida amaliyot o'tash tartibida olib borilishi amaliyotga joriy etilgan.

“4+2” tartibida belgilangan pedagogik amaliyot bo'lajak mutaxassisni kasbiy tayyorlash tizimining asosiy muhim bo'g'inidir. Pedagogik amaliyot talabaning nazariy ta'limi va bo'lajak mustaqil faoliyatini bog'laydigan hamda kasbiy kompetentlikni ta'minlovchi jarayon bo'lib, dastlabki tajriba maktabi hisoblanadi.

Pedagogik amaliyot doirasida amaliyotchi talaba nafaqat o'quv va ma'naviy-axloqiy tarbiyaviy ishlar bilan bir qatorda boshlang'ich ta'lim o'qitish metodikasi va texnologiyasi nuqtai nazardan ham bir qator pedagogic diagnostik -tadqiqiy ishlarni olib boradi.

Pedagogik diagnostika - o'qituvchining intuitiv va ratsional tarkibiy qismlardan iborat bo'lib, o'quvchiga hamrohlik asosida, uning o'zini o'zi bilishi va o'zini o'zi belgilashiga ko'maklashuvchi kognitiv-transformativ faoliyatdir.

Haftalik o'quv mashg'ulotlari «4+2» tartibi asosida tashkil etilgan pedagogik amaliyot davrida biz pedagogic ta'lim innovatsion klasteri qoshida tashkil etilgan “Rivoj” maktab-laboratoriyasida bo'lajak mutahassislariga bir qator diagnostika texnikalarini o'rganib, ularni qo'llashlarini kuzatdik va tahlil qildik.

Xususan, bolalar jamoasini shakllantirish bo'yicha barcha diagnostika ishlarini uch bosqichga bo'lish mumkin:

- I bosqich - o'quvchilar shaxsini o'rganish diagnostikasi;
- II bosqich - bolalar guruhining rivojlanishi diagnostikasi;
- III bosqich - bolalar jamoasini shakllantirish diagnostikasi.

Biz Chirchiq shahar 17 - UO'TM boshlang'ich sinflarida har bir o'quvchining o'zini o'zi qadrlash darajasini aniqlash, sinf jamoasidagi muhitni, sinfda o'zini o'zi boshqarish maqsadida yetakchini aniqlash imkonini beruvchi usullar va grafik testlardan foydalandik. Masalan:

1. “Agar siz sehrGAR bo'lganingizda” diagnostika texnikasi. Bolalardan amalga oshirmoqchi bo'lgan uchta istakni nomlash so'raladi. Javoblarni tahlil qilish quyidagi sxema bo'yicha amalga oshirilishi mumkin: istaklar - o'zi uchun; yaqinlar uchun; boshqa odamlar uchun.

2. “Kosmosga sayohat” diagnostika texnikasi. O’quvchilarga qog’oz varaqlari beriladi. Bolalar kosmik sayohatga ketayotganlarini va kosmik kemandir komandirlari ekanligini tasavvur qilishlari kerak. Ular o’z sinfidan uchta o’quvchidan iborat jamoani jalb qilishlari kerak. Ushbu bolalarning ismlarini qog’ozga yozing. Ushbu uslub sizga sinf rahbarini aniqlashga, shuningdek, sinf jamoasidan tashqarida bo’lgan o’quvchilarni aniqlashga imkon beradi.

3. “Quyosh, yomg’ir, bulutlar” diagnostika texnikasi. Sinfdagi har bir o’quvchiga quyosh, bulut va yomg’ir uchta variantda chizilgan qog’oz varag’i beriladi. O’quvchilarga ob-havo hodisalaridan foydalangan holda uyda, sinfda, do’stlari bilan ularning farovonligini aniqlash so’raladi. O’quvchilar savollarga javob berishlari va ularning kayfiyatiga mos keladigan holatni ta’kidlashlari kerak.

4. “Tug’ilgan kun” diagnostika texnikasi. Sinf o’quvchilarni orzu qilishlarini va sinfdagi har bir o’quvchiga tug’ilgan kuni uchun qanday sovg’alarni taklif qilishlari haqida o’ylashni so’raydi. Bolalar bir varaq qog’oz olishadi va unga o’quvchining ismini yozadilar va uning yonida u sovg’a sifatida olgan narsadir.

Bunday diagnostika juda ma’lumotli va bolalar jamoasidagi muhitni ko’rsatadi. Birinchidan, bola ro’yxatida birinchi bo’lib kimning ismini aytadi? Bu o’quvchi uchun bolalarning muhimligini ko’rsatadi. Ikkinchidan, sinfdagi barcha bolalar har bir o’quvchining ro’yxatiga kiritilganmi va u bayram sovg’alarini tarqatishda qanday histuyg’ularni boshdan kechiradi? Bolalar bunday diagnostika ishlari bilan katta zavq va ijodkorlik bilan ishlaydilar. Ular sinfdoshlariga yangicha qarashadi, bir-birlariga savol berishga harakat qilishadi, faol hamkorlik qilishadi va shunchaki darsda qatnashmaydilar.

Ta’lim sifati bevosita o’qituvchilarning kasbiy tayyorgarligiga va ta’lim faoliyatiga, ayniqsa, oliy kasbiy ta’limi sohasidagi faoliyatiga bog’liq. O’qituvchi o’quvchilarning shaxsiy va tarbiyaviy salohiyatini rivojlantirishda o’z faoliyati natijalarini baholay olishi, buning uchun pedagogik diagnostika usullarini puxta egallagan bo’lishi kerak.

Pedagogik diagnostikadan foydalanish bo’lajak o’qituvchilarga o’qitish va tarbiyalashning yangi texnologiyalarini ongli ravishda takomillashtirish va yaratish, o’z-o’zini takomillashtirish imkonini beradi.

ADABIYOTLAR:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори, 21.06.2022 йилдаги ПҚ-289-сон «Педагогик таълим сифатини ошириш ва педагог кадрлар тайёрловчи олий таълим муассасалари фаолиятини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори

2. Педагогическая диагностика., Учебное пособие - Чирчик: «Zebo Prints», 2023. – 136 стр.

3. Гутник Ирина Юрьевна Роль педагогической диагностики в умении учителя решать профессиональные задачи // Известия ДГПУ. Психолого-педагогические науки. 2014. №1 (26). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/rol-pedagogicheskoy-dagnostiki-v-umenii-uchitelya-reshat-professionalnye-zadachi>.

4. Ничагина А. В. Формирование диагностических знаний и умений в процессе общепедагогической подготовки педагога // Царскосельские чтения. 2016. №XX. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-diagnosticheskikh-znaniy-i-umeniy-v-protsesse-obshchepedagogicheskoy-podgotovki-pedagoga>.

5. Тожибоева Гульмира Рифовна. (2022). СПЕЦИФИКА ШКОЛЫ «РИВОЖ» (РАЗВИТИЕ) В РАЗВИТИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ. *Конференция* , 478–480. Получено с <https://conferencea.org/index.php/conferences/article/view/662>.

6. Тожибоева Г.Р., Пулатова Д.Т. Педагогика компетентность: назария ва амалиёт // Академические исследования в педагогических науках. – 2020. – №. 3. – С. 209-215.

7. Nilufar, Q., & Zahro, S. (2024). Exploring the intricacies of phraseology in integration with pragmatics. *International Multidisciplinary Journal for Research & Development*, 11(03).

8. Мирбобоев, М. И. (2022). Мактабгача ёшдаги болаларнинг координацион қобилиятини ривожлантириш. *УзМУ хабарлари*, 1(5), 79-81.